

SEKLET

N:r 6 — 7 Årg. 8

JUNI — JULI

1961

Lösnummer 80 öre inkl. oms.

Quo vadis

Vart går du?

Några kännemärken på vad som sker, ger oss utsikter över det land, som ligger framför oss. Vi se storstäderna växa, landsbygden avfolkas, kvinnan går ut i förvärvsarbete, hemmen förlora betydelse, familjelivets sammanhållande krafter förlora sin styrka, samhället övertar alltmera barnen och deras fostran, jordbruket mekaniseras, sammanslås till stora komplex, hantverket förminskas ända till gränsen av betydelselöshet, tillverkningen av förnödenheter sker i allt större fabriksammanlagningar med tusentals arbetare, nöjen och förströelser fabriceras till vissa typer i världsformat, det enskilda initiativet och den individuella särpräglningen avslipass o. s. v.

Kommer utvecklingen att alltjämt fortsätta på samma skenor? Då skulle ju Marx ha varit en stor profet, ty det var just detta han förutsade! Han förutsade det visserligen icke precis som det har skett och som det synes komma att fortsätta; men konturerna voro riktiga. Han var en profet. Hörde han till lyckoprofeterna eller olycksprofeter? Profeterade han "himmelriket på jorden" eller såg han och hans anhängare fel? Blev det i stället helvetet på jorden? Vart är det vi gå? Man kunde ju säga, att eftersom hela detta framtidsrike, som nu till väsentlig del redan är ett nutidsrike, skall byggas upp enligt materialistiskt tänkande, så kan det ej bli annat än motsatsen till himmelrike; men vi kunna också granska det från andra synpunkter. Har aldrig något sådant rike funnits förr? Jo, visserligen i mindre skala och mera ofullständigt utformat. Hur har det gått där? Historien hänvisar till, att där storstaden blir typen för riket och tillvaron, där har man inom få släktled endast ruiner och stundom knappast ens det som minnen av en hastigt utblommad storhet (Babylon, Assyrien, Rom o.s.v.) I sådana trakter ha också jordbruken slagits samman i stora "latifundier" eller "kolchoser", bönderna blivit jordbruksslavar och deras avkomma stadsproletärer. Roms undergång var jordbrukets förfall (latifundierna), storstaden, malarian från försumpad jord, den sociala oron och sedeslösheten såsom följd av allt detta.

Vår nutid har synnerligt intresse för sociala studier, kommunalkunskap o. dyl. Men har den också verkligt intresse för samhällsstrukturen och framtiden? Har den intresse inte bara för den yttre formen har den också intresse för den historiska lärdomen, lagarna för den mänskliga samvaron, grundvalarna för ett normalt liv enligt människans natur? Det hjälper inte mycket med att lappa och laga på skutans relingar och däck, om underredet är maskätet och ruttnar sönder. "Videant consules ne detrimenti capiat res publica!", d.v.s. de som ha fått uppgiften att styra staten må se till att inte folkhemmet ruttnar sönder. Samhällets verkliga grundval är rättfärdighet, men — "om grundvalarna upprivas, vad kan då den rättfärdige uträtta!"

De gamle hade ett kärnord: "Hö agalös lever och lagalös, han ärelös dör." Nog för att vi ha lagar, men är väl livet grundat på rättfärdiga normer, där ära, heder, hjälpsamhet, god vilja, hänsyn, flit, sparsamhet, osjälviskhet, vishet, samvetsgrannhet, ansvar för detta livet och det tillkommande äro allmänt erkända och betraktade som grund-

Forts. å sid. 2.

Humus — livets fundament

En inblick i livets verkstad

Vad är humus? Ordet är härlett från latinets och betyder där ungefär jord. Men det är här inte fråga om vad jord som helst. Man kanske hellre skulle vilja säga levande mylla. Men bäst uttrycker man sig kanske om man säger att humus, det är **fruktbbarhetszonen** vid jordytan, ett väldigt komplex av sammanhängande processer under vilka livet ständigt brytes ned och ständigt på nytt uppstår. Humusen är bokstaveligen talat basen för vårt jordiska livs byggnad — den hör på det intimaste samman med både livets början, fortvaro och slut. Utan humus är liv i längden otänkbart på jorden.

Humusforskningen är som vetenskap relativt ny. Visserligen har vissa stora delproblem rörande humusbildningen tämligen väl utforskats, men helhetssynen fattas här — som på de flesta områden — fortfarande inom den officiella vetenskapen. Det är endast få outsiders som kunnat bryta sig ut ur specialiserigens trollcirkel och lärt sig att se detta väldiga problem, ett mänskighetens livsproblem, som en olöslig helhet. Som de främsta i den raden står säkerligen den tyske vetenskapsmannen dr Raoul H. Francé

vid Biologiska Institutet i München. Redan 1906 började han sin forskning rörande detta som han kallade 'edaphon' d.v.s. "det i jorden levande" som han hade upptäckt och som omfattade en myriad av organismer, alltifrån mera utvecklade djurarter till encelliga sådana, amöbor, bakterier, svampar, alger etc. vilka alla bidrog till skapandet av den levande myllan. Liksom från Linnés lärostol, så spred sig från München Francés medarbetare och lärjungar över hela världen och bidrog till samlandet av ett oerhört omfattande forskningsmaterial vilket kom att helt förändra synen på humusens uppkomst och undergång. Francés trogna medarbetare ända till hans död 1943 var hans assistent och maka Anne Francé-Harrar. Kyrkoherde Vallberg har i tidigare artiklar i denna tidning recenserat hennes bok *Die letzte Chance für eine Zukunft ohne Not* (Den sista chansen till en framtid utan nöd), ett verk på närmare 700 sidor. Det är en bok som skulle vara obligatorisk i våra lantbruksskolor och -högskolor. Men den borde också läsas av varje människa som är intresserad av Livets räddning på jorden. Den är en pendang till Günther Schwabs "Djävulsdansen" ty den skildrar i sakliga men ändå fängslande framställningar människans ohyggliga våldförande på naturen och hennes gradvisa förstörande av sina egna möjligheter att leva vidare, främst genom utplundringen och förgiftningen av jorden. Samtidigt är den dock en inspirerande lärobok i konsten att på nytt bygga upp fruktbbarhetszonen, att på nytt återvinna de områden som gjorts ofruktbara, säkra världens livsmedelsförsörjning och återställa balansen i naturen. Det finns för mänskligheten idag inga viktigare böcker än dessa: Den sista chansen och Djävulsdansen.

I ett par artiklar skulle jag vilja försöka återge i sammandrag några intressanta avsnitt i Anna Francé-Harrars bok. Närmast för att intressera alla dem som kan läsa tyska att skaffa sig boken och studera den. Det är en spännande, lättläst bok som trots sitt rika innehåll på sakuppgifter ändå ger en fläkt av äventyr genom skildringen av

Forts. å sid. 6.

Forts. å sid. 2

Appell för Prinsnässkolan

"Ty allt som bort från jorden kom det irrar likt en fläkt och jorden blott kan föda om en bättre mänskosläkt"

Kort efter den ryska triumfen med raketskottet mot månen tillfrågades en amerikansk rymdforskare om han trodde att det fanns liv på månen. Han svarade: "det vet jag inte, men om det skulle visa sig att månen är öde så är det ett säkert bevis för att människor funnits där en gång". Denna jämförelse låg nära till hands för dem som hade det döda landskapet i Texas i närheten, detta landskap som en gång varit ett blomstrande paradiset, men som på endast en mansålder förvandlats till steril öken. Varför? Jo, därför att den enda verkliga parasit som jorden bär, den självhärliga människan, har huggit ned skogen, utplundrat jorden genom ett mekaniserat konstgödseljordbruk och som

följd av allt detta drivit bort vatten.

Vad som i väldig skala och amerikanskt snabbtakt skett i Texas, det upprepar sig mera moderat på alla håll i världen: **jorden dör**. Den gamle bondens känsla för jorden, känslan av att den var ett levande väsen som hade sina egna lagar vilka måste respekteras, har försvunnit och ersatts av den åsikten att jorden är ett vanligt mekaniskt exploateringsobjekt som skall tvingas att ge en viss utdelning pr år med hjälp av kemiska och mekaniska hjälpmedel. Om detta sade Viktor Schauberg: "Den moderne lantbrukaren behandlar jorden sämre än en prostituerad. Han hudflänger henne varje år, förgiftar henne med konstgödnings, och är sedan efter detta förvånad över att denna prostituerade år för år kräver mera

HUMUS — LIVETS...

Forts. från sid. 1.

denna för de flesta obekanta mikrovärld i naturen som är så outhärlig för Livets bestånd, och vidare genom de historiska återblickarna på gångna kulturernas undergång och dennas samband med förstörelsen av myllan.

— Man framhåller ofta att människan en dag skall behärska konsten att liksom växterna direkt ur solsken och luft framställa äggvita, fett, socker och stärkelse och på så sätt bli oberoende av markens skördar. Det är mycket troligt att så kommer att ske. Men detta har ingenting att göra med humusens betydelse. Dennes outhärlighet sträcker sig långt vidare. **Ty utan humus finns det bokstavligen talat ej någon omvandling av dött till levande** vilket endast kan ske i och genom humusen och vilket ju är vår tillvaros grund. **Och utan humus finns det ej minsta skydd mot erosionen**, som annars på kort tid skulle formligen smälta ned kontinenterna. Alla processer på jordskorpan råkar i fullkomlig oordning då humusuppbbyggnaden störes och ett ständigt ersättande av förbrukad humus ej sker i högsta möjliga grad.

...Världsförloppet gör ej halt för någonting — och ökenbildningen överallt på jorden är ett världsförloppet.

Vi står inför en ny värld, detta är omöjligt att förneka. Detta kommer att tvinga oss att ge upp åsikter som länge gällt som obetingat riktiga. I deras ställe skall komma en annan inställning som är dessa diametralt motsatt i mångt och mycket.

VATTNET

Allt lever av vatten. Utan vatten inget jordiskt liv. Så är också humusen på det intimaste förbunden med vattnet. Humusen är både ett vattenproblem och ett livsproblem. För alla de processer som utspelar sig i humusen är vatten nödvändigt. Alla växter lever genom att vatten cirkulerar i deras celler. En medelstor björk upptar en varm sommar-

QUO VADIS

Forts. från sid. 1.

valar? Vad är detta livets främsta tillfredsställelse och lycka? Från 1700-talet ha vi ett ord: "Vill du naturens väg till verklig sällhet veta, se här dess första bud: Arbeta", och från forntiden ha vi ett skriftens ord: "När livet var som bäst har det arbete och möda varit." — Då bör ju samhället se till att arbetsförhållandena bli sådana att arbetslöshet inte ständigt står som ett hotande spöke vid dörren. De 25 första åren av detta århundrade hade vi ett antal sociala termer, såsom hantverkarsmåbruk, skogstorp, T.T.T. (tillbaka till torpen), småindustri, kooperativa småbruk, man kan kalla dem för säkerhetsventiler mot arbetslöshet, hopplöshet, idélöshet. Att ta bort säkerhetsventilerna och lova "full sysselsättning" vittnar då inte om socialinsikt.

V. V.

dag c:a 400 liter vatten och återger det nästan genast till luften. Ett hektar bokskog tar en sådan dag 30.000 lit. vatten. Träden behöver ej så mycket vatten i och för sig utan därför att vattnet innehåller marksalter i mycket svag lösning. Överflödet pumpas ut genom bladen och luften mättas med vattenånga som markens kapillärer åter drar till sig.

Om vi bara hade det nakna jordskelettet skulle regn vara till föga nytta. Vattnet skulle gå raka vägen tillbaka till molnen genom avdunstningen så som sker i öknarna och dessutom verka endast mekaniskt nedbrytande vilket skulle vara av föga värde om det ej fanns liv på jorden. Ty livet är nu en gång ej endast ökande av sönderfallet utan också ett lika raskt uppbyggande. Båda dessa förlopp tillsammans medför denna oerhörda produktion av fri och bunden energi i växelspel, och denna energi- och kraftproduktion måste ha betydelse ej endast för vår jord utan för hela vårt planetsystem. Medlet härför som är omöjligt att koppla bort från livsförloppet är — vattnet.

Vattnet uppkommer ju genom att vätet ryckes ur alla tänkbara kroppar för att förbinda sig med syret. Genom denna förbindelse i förhållandet 2 till 1 träder dessa båda ämnen över det osynligas gräns och blir synliga. Utan detta förhållande skulle ej vare sig äggvite- eller kolförbindningar finnas ur vilka ju livet bygges upp. Tack vare vatteninnehållet i atmosfären hålles vissa materipartiklar svävande där och bidraget till reflekterandet av de så viktiga **blå strålarna** i solspektum vilka ju är nödvändiga för att det gröna bladets assimilation skall fungera.

I marken har vattnet många funktioner. Dels näringsstransporten till växterna, dels bibehållandet av jordens struktur. Genom humusens kolloidala (vattnigt—geleartade) struktur bindes ständigt vatten i denna. Hela mikrofloran i jorden är beroende av att jorden är fuktigt smulig och genomdragen av dessa, inte ens hårtjocka, vattenkanaler. Den kryper, simmar, krälar, skruvar sig fram utslutande där jorden har sin rätta fuktiga kolloidala struktur. Uttorkas den går de flesta markorganismer i dvala, där alla livsfunktioner upphör. Alla de encelliga organismerna förvandlas till en tjock, ofta geleartad bildning med ogenomträngligt ytskikt. Den lilla mikrobiota bestämmer ej längre över sig själv utan är fullkomligt passiv. Den gör ingen nytta i jorden förrän vattnet återvänder...

Människan går till kamp mot kärr och mossar, dikar ut och kalkar för att odla upp dem. Hon förstår ej att detta är vanskänligt att förstöra detta kvarblivna arv från istiden. Kärr och mossar är nödvändiga vattenreservoarer. Ty ett landskap, en kontinent som man till större delen har förvandlat till kulturjordar behöver kärr och mossar för att förhindra att landskapet uttorkas och förvandlas till stepp.

Erosionen är det gissel som vattnet svänger över jorden. Men naturliga s. k. jungfruliga jordar har ingen erosion. Den odlade jorden är ofantligt mycket känsligare för vattnets och vindens eroderande inverkan. En dag med häftiga regn kan medföra så stark bortsköljning av mylla och annat löst material att det med en större flod borttransporterade materialet uppgår till c:a 360 godståg med vardera 52 fullastade vagnar pr dag. Så ser också borttransporten av Europas fastland ut. I Amerikas oerhörda veteområden som före andra världskriget omfattade 610 miljoner acres (1 acr = 40,5 ar) får dessa siffror mångfaldigas. Fackmännen räknar med att jordförlusten där år 1944 var totalt c:a 1813 miljoner acres. Enbart dammstormarna 1934 tog 20 milj. acres. Ett 7 miljoner hektar stort reservat för navajosindianerna blev därigenom fullkomligt ofruktbart så att dessa sedan måste försörjas av amerikanska staten under det att de tidigare varit självförsörjande.

Ty det som förloras är framförallt humusen. Genom den ständiga sönderplöjningen, sönderhackningen, harvningen, omvältningen förstöres humusens naturliga struktur, dess sammanbindningskraft går förlorad och den blir ett lätt byte för vind och vatten. Därför hör till den nödvändiga reformen inom lantbruket i första hand en förbättrad form av jordbearbetning som ej så svårt skadar den naturliga uppbyggnaden av jorden.

Vattnet är vägrödjaren, medskaparen, uppbyggaren och förstöraren av humus. Allt detta och mycket mera.

LUFTEN

Växterna tar kolsyra ur luften, och avskiljer syre som klorofyllet ej har någon användning för. Men detta frigjorda syre upptages istället av allt levande som andas med lungor, gälar och tracéer. Över varje humusrik mark står liksom ett hav av kolsyra, som för alla växter utgör ett outhärligt bad av när-salter. Denna kolsyra kommer från det organiska livet i jorden, främst från de nedbrytande bakterierna. Växterna har ett ojämförligt mycket större behov av kolsyra än människor och djur. Det är ett av de första ämnen som lämnar en död kropp i sönderfall och återvänder till bladens, rötternas och mikrobernas rike där den verkar positivt uppbyggande och livsskapande på nytt. — Det är underbart att studera kolsyrans upptagande i den gröna plantan. I bladet finns ett underbart litet maskineri som man kallar spaltöppning — ett slags "tänkande dörr", av vilken det finns upp till 600 stycke pr mm. Ett stort kälblad har flera miljoner. Det är två halvmånformade celler i varje öppning som stänger eller öppnar allt efter till- eller avtagande vattentryck i växtens vävnader. Utom att kolsyran släpps in genom denna öppning avlägsnar växten genom denna samtidigt överflödigt vatten som vattenånga och därtill

salter, mineral och andra ämnen som den vill befria sig ifrån. Då dagsljuset försvinner stängas de helt.

Man vet ej ännu hur växten bär sig åt då den redan vid inandningen skiljer syret och kolsyran åt. Men man vet att det är klorofyllkornen, eller bladgrönskivorna i bladet som bearbetar kolsyran och ur denna bereder äggvita, fett och stärkelse. I yttre skiktet finns pr kvadratmillimeter c:a 403.200 stycken sådana skivor och i det därunder liggande skiktet ytterligare 92.000. Och nu åter till kolsyrehavet över markytan. Fackmännen talar om utarmning av jorden genom vindens verksamhet. Denna yttrar sig ej endast så att hårda stormar virvlar upp och för bort myllan, utan **varje vind är utarmande** och detta just därför att **den blåser undan kolsyreträcket**. Det pågår över varje odlad åker en ständig kolsyreförstörelse på detta sätt som är liktydig med försämrade växtlighet. Vi ser motsatsen i den tropiska urskogen med dess totala vindstilla. Därför är det så oerhört viktigt att **vårda skogen**, att plantera häckar runt fälten och överhuvudtaget vidtaga alla åtgärder som hindrar denna vindens utarmning. Även i begränsad omfattning betyder varje kalhuggning, ur denna synpunkt sett, praktiskt taget en förvandling av en fruktbar, humusproducerande mark till en humusförintande kulturstepp. Detta gäller framförallt den levande skogen (här är inte tal om pappersmasseindustriens "skog", denna naturfrämmande massavedsfabrik. ö. a.) ty den kolsyreproduktion som lövskogen presterar kan ej ersättas av något, jämsides med vattnets kretslopp. Överhuvudtaget sitter mänskligheten hitintills fast i en rent mekanisk, nämligen en rent kemisk lantbruksteknik. Vi är fångna i ett tragikomiskt missförstånd, då vi inbillar oss att vi genom vår klokhet och våra snusföruftiga åtgärder underlättar livet för våra outhärliga kulturväxter. Istället är det så att vi **nära nog gör det omöjligt för dem att uthärda**. Ty vi ringaktar, avsiktligt eller oavsiktligt de naturliga förutsättningarna för nybildningen av humusen och tänker i synnerhet minst på hur starkt denna är beroende av ett alldeles bestämt tillstånd hos atmosfären.

Över storstäderna **hopar** sig kolsyran till människans fördärv. Över landsbygden **avtar** den till följd av felaktiga lantbruks- och skogsbruksmetoder — också i sista instansen till människans fördärv. Storstädernas luft blir alltmer belastad med

Forts. å sid. 3.

Redaktör och ansvarig utgivare
HARRY BLOM

Adr. Box 634 — Stockholm 1
Tel. 67 14 94. Postgiro 5 29 99.

Pren.pris 8:35

Utkommer en gång i månaden

Nr 6—7 juni—juli 1961

HUMUS — LIVETS...

Forts från sid. 2.

ofullständigt förbrända ämnens molekylära ruiner och den är betänkligt fattig på syre. Samtidigt sker en sammanklumpning av luftens kväve vilket är till stor skada för humusnybildningen. Denna är nämligen oerhört beroende av att luftens kväve är likformigt fördelat. — Kvävet ingår mycket ofta i förbindningar med andra ämnen, i motsats till syre och väte. För att återföra kvävet in i det levande livet behövs en härskara av speciellt härför skolade jordorganismer. Av sig själv gör kvävet ingenting. Det ligger kvar i det ruttande proteinet, d. v. s. i den form man återger det till jorden genom döda kroppar, ekskrementer etc., och bara väntar på att det alltid förbindelselystna syret skall ingå förening med det varpå det omedelbart avviker till atmosfären. Därigenom uppstår en allt större lucka i kvävecirkulationen och slutet på en sådan ohämmande utveckling måste bli att allt kväve vid jordytan och i marken slutligen helt och hållet har avvikit till atmosfären.

Men detta betyder en jord utan liv. Ty man behöver bara istället för 'kväve' sätta benämningen på dess tillstånd i fast form 'äggvita', och istället för äggvita 'blod', 'klorofyll', 'kött', — d. v. s. människa, djur och växt, för att även den mest naturokunnige skall förstå att det här rör sig om själva livet.

Det bör alltså upprepas: av sig själv skulle kvävet enligt sin natur vägra att övergå från en kropp i en annan, från det döda till det levande. Det är endast den värld av mikrober som lever i humusen som här utgör den förmedlande länken. Ty dessa mikrober förmår att hålla fast och på nytt binda det kväve som på nytt ur kadaver och ekskrement övergått i sin gasform, färdigt att avvika från jorden för alltid. Därför är kväveanhopningen i jorden större ju mera levande organismer det finns där. Eller med andra ord: ju mera humus, ju mera kväve. Men inte nog därmed: större växter kan endast upptaga det oundgängliga kvävet i form av salpetersyra. Denna form av kväve kan endast framställas av jordorganismerna.

LJUSET

I förra avdelningen har redan talats om klorofyllens verksamhet. Energikällan till denna väldiga apparat är emellertid solljuset. Kolsyran är råvaran, solljuset är motorn och drivremmen är klorofyllen. Om denna apparat skulle stanna skulle världen på kort tid bli öde. Längre trodde man att det endast var de röda strålarna i solljuset som var verksamma i denna s. k. fotosyntes men det har nu visat sig att de mera kortvågiga blå strålarna också är verksamma. Men överhuvudtaget kan man säga att allt som rör de biokemiska förloppen i växten är försakat av strålar och strålningsenergi. Och detta gäller i hög grad

också livet i myllan. Så upptar t. ex. de flesta svampar mängder av ultraviolett strålning men återger sedan strålningen som blå, grön eller t. o. m. gul strålning. Denna strålningsomvandling har den största betydelse för plantornas växande och för hela mikrovärlden i jorden, som själv ytterligare deltar i denna strålningsomvandling. Vi har här en omtransformering av kosmisk energi till former som direkt kan utnyttjas i växandet. Humusen fungerar som ett strålningsfilter.

Vad strålningen, både den synliga och den osynliga betyder för hela humuskomplexet är ännu ej på länge begripligt sammanfattat. Säkert betjänar sig dock det omvandlingsarbete som försiggår under jordytan ej endast av den ultravioletta strålningen utan också av ljuset från lysande svampar och bakterier.

OUNDBÄRLIGA MINERAL

Jordmineralen står alltid i ett bestämt förhållande till varandra. Det måste alltid råda balans mellan dem. Om jämviktsförskjutningar föroreskas av någon anledning så för detta obevekligt till förändringar i jordens beskaffenhet. Jorden är ett komplext system och strävar efter balans åt alla håll. Just denna labilitet skyddar den för större skador så länge det går.

Kali behövs av växterna för att bygga upp cellvävnaden. Trä består framförallt av kali. Från den multande trästubben går kalit tillbaka i jorden. Att därför vid avverkning låta bortföra också stubbar och ris är vansinne. Det för till kaliutarmning av jorden. Kali medverkar även vid assimilationen av kolsyra (se kap. Luften). Brist på kali visar sig i förtvining av kulturväxterna. Bladen utvecklar ej tillräckligt klorofyll, utan blir gula eller gulfläckiga. Safftrycket i växtvävnaden minskar och växten ser slapp ut. Särskilt är rotfrukter stora kaliförbrukare. En enda skörd sockerbeter kan ta 450 kg kali pr hektar. För att höja sockerhalten har man därför förfallit till övergödning med kali, liksom man också ger mängder av kali åt sallad och spenat för att få stark bladutveckling. Men jorden får på detta sätt oftast ett allt för rikt innehåll av kali. Detta rubbar den organiska sammansättningen, jorden börjar att förlora sin luckerhet, den slammar igen, skördarna minskar alltmer trots ökad tillförsel av kali och snart är jorden fullkomligt ofruktbar.

Fosfor är i atmosfären bundet till syret. Med hjälp av de röda och gula strålarna i solljuset spjälkar klorofyllet ut fosfor och bildar organisk fosforsyra som den binder i sin cellsaft. Inga andra varelser kan i detta efterapa växten. Fosfor är föga eller ej alls vattenlös och den tvättas därför ej ur markerna så som andra mineral. Den är nödvändig för mognadsprocessen och påskyndar denna. Är jorden fosforfattig bildas t. ex. inga korn i axet. Den har stor betydelse för kolhydratomsättningen och för

tankeverksamheten hos människan och ur humusen kan den ej avlägnas utan allvarliga störningar.

Magnesium påträffar vi aldrig i humusen men i alla möjliga föreningar. Bäst verkar den i homeopatiska doser och är då oundgänglig. Fattas magnesium blir bladen otrevligt gulgröna, den står alltså också i samband med klorofyllapparaten. Det medverkar vidare till bildande av pektin och är med i alla processer som styres av enzym. Mycket är ännu okänt om dess funktioner och betydelse, men ett är klart: på sura, fördärvade jordar visar sig en ofta stor brist på magnesium.

Svavel har lätt att ingå förbindelse med alla andra ämnen och kan därför sägas vara allestädes närvarande. Alla förruttnelseprocesser kännetecknas av den vidriga lukt som föroreskas av att svavlet i förbindelse med väte avgår som gas. Då svavlet lämnat en äggvitehaltig vävnad bryter denna samman. Vissa bakterier i jorden har förmåga att samla svavel och avsätta detta i kristallinsk form. Svavlet är oskiljaktigt från humusbildningen, ty med dettas hjälp knyts mineraliska och biologiska processer samman i jorden. Överallt där naturliga förlopp stockar sig sättes de på nytt igång av svavel.

METALLERNA

I förra århundradet satte man sig med lidelse till motvärn mot den medicinska homeopaten. Man kunde ej tro att en knappast synlig minimaldos av en medicin skulle vara nog för att bota. Och det behövdes många oförnekliga bevis innan man kunde lära sig att maximaldos ej på något sätt är det allena saliggörande. Nu vet man att detta gäller ej blott för en sjuk kropp utan framförallt för humusen och den därav beroende växtvärlden. Man kunde mycket väl tala om en jordens homeopati, men man talar istället om spårelement, fastän det är samma sak. En god humus är nämligen full av spår av metaller och metallsalter i den mest lämpliga form.

Järn och mangan, tvillingparet, är oundgängligen livsviktiga. Järnets roll är i växtvärlden densamma som hos människa och djur. Järnbrist ger bleksot. Utan mangan uppstår ingen vegetativ vävnad. Den är också viktig för aromen. På Hawai ger man jorden i ananasplantagerna 1,2—1,4 kg mangan pr hektar, alltså en ytterligt ringa mängd, vilket dock är nog för att ge denna frukt en underbar arom. Torra fläckar i havrefält kan avhjälpas genom ytterligt små mängder mangan, vilket tydligen befrämjar omsättningen i humusen. Också här finns det speciella bakterier som ägnar sig åt att samla och bearbeta dessa metaller för att göra dem lämpliga att ingå i växternas organism.

Aluminium är också oundgängligt, emedan det både direkt och indirekt utövar ett gynnsamt inflytande på den levande världen i humusen. Det

finns också särskilda 'aluminiumplanter' som särskilt samlar på denna metall, t. ex. Lycopodium, ormbunken, och hästhoven (Tussilago).

Koppar har stor betydelse för jorden. Brist på koppar, vilket oftast är fallet på myrjordar för till 'jordtrötthet'. Besprutning med rent homeopatiska kopparlösningar ger i dessa fall underbara resultat. (Likaså jordbruksredskap av koppar. ö. a.)

Kobolt har visat sig vara oundgängligt för bildande av vitamin B₁₂.

Krom och titan inverkar på själva växten men i positiv mening endast i en koncentration som motsvarar högpotenser inom homeopaten. I starkare koncentration verkar de istället skadligt, som t. ex. vid gödning med s. k. tomasfosfat i vilken allt för stora mängder av krom inverkar menligt på balansen i humusen, och så hämmar växtligheten.

Bor överträffas i hårdhet endast av diamanten. Fattas bor i jorden bli bladen underligt rödvioletta och växternas rötter förlorar förmågan att breda ut sig åt sidorna. Vidare minskas förmågan att bilda A-vitamin. De kvävesamlade bakterierna på vissa baljväxter inställer sin verksamhet då bor fattas i jorden. Också här gäller att om man skall tillföra bor så måste det ske i enorm förtunning, ca: 1:1000 000, motsvarande den homeopatiska 6:e potensen.

Tenn, zink, guld och silver har också sin betydelse på olika sätt för livet i jorden.

Om alla dessa metaller och metallsalter kan som sammanfattning sägas att de är livsnödvändiga, att de förekommer i minimala mängder och i viss bestämd dosering i förhållande till varandra, som ännu ej är fullt utredd, att bristen på något av dem kan åstadkomma svåra störningar i jordens och därmed växternas liv och att detta i sista instansen blir ödesdigert för djur och människor.

Den mogna, verkligt fruktbara humusen innehåller alla dessa uppräknade ämnen, icke i maximal utan i minimaldos. Kanske är det så, tvärt emot nuvarande åsikter, att både salter och metaller utvecklar sin högsta effekt i jorden då de förekommer kvantitativt ringa men sinsemellan harmoniskt. Ty hur skall man annars förklara att en förstklassig, humös trädgårdsjord aldrig innehåller mera än maximalt 2 % kali och genomsnittligt 1,5 % fosforföreningar. Man finner vidare aldrig mera än 1 % kväve, ja, ofta blott 0,1 till 0,3 % i sådan jord. Trots detta påstås det från visst håll att jord med mindre än 3 % kväve skulle vara kvävefattig.

Alla tecken pekar mot det faktum att enbart tillförsel av minnersalter i stora mängder, så som obetänksamt sker genom konstgödningen ej i längden för till annat resultat än humusens förstörelse. Jordens mineraliska period upphörde en gång i forntiden då humusen började bildas. En konstgjord ny-mineralisering genom människans ingripande är en svår störning i balansen.

Forts. å sid. 4.

Örtagubbens spalt

Yerba
(Ilex paraguariensis)

Yerba-Té Mate är ett hälsote av rang. Det kommer från östra Paraguay, Brasilien, Argentina m. fl. stater i Sydamerika och användes sedan urminnes tider nästan uteslutande av folken därnere. Det har gjort sig känt och omtyckt i många länder och importeras nu även i Sverige i ganska stora mängder. Många har lärt sig tycka om detta te framför drycker av många andra växter för sina hälsobringande och underbara egenskaper och sin förmåga att tillföra organismen kraft och energi, befordra matsmältningen, stilla hunger och törstkänsla och som intet annat medel driva ut urinsyra ur kroppen och rena blodet.

Det kallas även Mate, men det namnet har ingenting att göra med te, ty det ordet betyder **kalebasskär**, d. v. s. det kär, varur man dricker det i Sydamerika. Maté är ett indianskt ord. Det var nämligen indianerna som först lärde känna värdet av denna växt som teet beredes av. Det är av bladen från Illexträdet, som detta te kommer ifrån. Det innehåller bl. a. också vegetariska näringsämnen, och indianerna och de vilda folkslagen fingo alla de vegetabiliska när-salter de behövde genom detta te. Indianerna kunde, säger professor dr L. Levis sitta i månader på hästryggen och livnära sig enbart av detta te och torkat kött.

De första civiliserade som fingo upp ögonen för de utmärkta egenskaper denna växt besitter voro de tidigare jesuitermunkarna. De lade märke till att i de trakter där befolkningen drack te, berett på bladen av denna växt, voro sådana sjukdomar som reumatism, gikt m. fl. så gott som okända, trots det dåliga och sumpiga klimatet med kalla nätter och heta dagar. Detta faktum tillskrev de det myckna drickandet av Yerba-Té.

Efter en tids daglig användning känner man hur verkligt välgörande det är, och först då kan man fullt värdera och uppskatta detta hälsote, vilket aldrig skadar hjär-

tat eller irriterar nerverna ej heller orsakar sömnlöshet. Det alstrar inte magsyra, halsbränna eller magkatarr, även vid rikligt bruk därav, utan inger en känsla av idel välmående. På grund av sin stora förmåga att rensa ut urinsyra och andra skadliga ämnen ur kroppen är det, som tidigare nämnts utmärkt välgörande vid fall av reumatism, gikt och njurlidande. Det hjälper njurarna i deras funktion att rena blodet.

Professor Gustaf Bolinder som såsom forskningsresande vistats mycket i Sydamerika skriver:

"En främling, som besöker Argentina eller de närliggande staterna, kan knappast undgå att mycket snart lägga märke till alla matedrickande. De inta nämligen detta sitt älsklingsfludium på ett särskilt sätt: de suga det ur silverrör ur kär av viss typ. Ingen kan heller resa i de länder där mate är favoritdrycken utan att oupphörligt bjudas på denna. Den intages före maten som aperitif eller mellan måltiderna.

Hur smakar det då? Nybörjaren tycker nog i allmänhet att den inte är lika god som kaffe eller te eller finner den något besk, men snart vänjer han sig. Inte så få svenskar har ofta efter endast en kort tid blivit mateentusiaster. Men mate är, det bör framhållas, helt säkert en betydligt hälsosammare dryck än de förut nämnda".

En som har erfarenhet av fördelen att använda detta te säger: "Efter en tids daglig användning känner man också hur verkligt välgörande detta te är, och först då kan man fullt värdera och uppskatta detta

HUMUS — LIVETS...

Forts. från sid. 3.

sen mellan alla processer på jordytan, den är en livsfarlig kräftgång som i sitt följande har alla livsförintelsens furier. Det är onda andar som man visserligen lätt framkallar men som är oändligt svåra att bli fria ifrån.

O. Alexandersson

Kompletta årgångar av SEKLET

Åren 1954—1960 finns ännu kompletta. Priset är endast kr. 10: 50 incl. oms.

Lösnummer av SEKLET

finns hos Pressbyråns kommissionärer. Om de inte har den så säg till dem att rekvirera.

hälsote. Det skadar aldrig hjärtat eller irriterar nerverna, ej heller förorsakar det sömnlöshet. Det alstrar ingen magsyra eller magkatarr även vid de rikligaste bruk därav, utan inger blott en känsla av välbefinnande."

Professor Bolinder säger även: "Lika kär som kaffetåren är för många här hemma, är mate för millioner sydamerikaner från hög

Är det möjligt — kan det få ske?

Enligt uppgifter skall till innevarande riksdag framläggas ett förslag angående en ny apoteksvarustadga. Enligt denna kommer ej homeopatisk medicin längre att kunna erhållas från apotek. Att erhålla sådan från utlandet blir även omöjligt. Homeopatisk medicinering kommer alltså inom några få månader att bli förbjuden i vårt land, om förslaget antages.

För några år sedan gav en galupundersökning som resultat att 1/2 milj. av Sveriges befolkning använt sig av homeopatisk medicin. I alla Västerlandets stater utom i ett par mindre sådana, är homeopat.-med. tillgänglig på apoteken. Vid högskolor utbildade homeopater finnas i alla de stora kulturländerna. Vid flera universitet föreläser professorer i ämnet och examinerar i ämnet homeopati.

I Sovjetstaterna är homeopaten i allmänhet lika berättigad som allopatisk behandling. Men — i vårt land ämnar man att på detta område införa en hårdare diktatur än förhållandet är i de länder, som eljest allmänt bland oss utropas såsom hänsynslösa diktaturstater. Att här tala om de välkända, överlägsna läkedomresultat, som homeopatin under 160 år uppvisat, vore för vidlyftigt.

Vad vi här framförallt vilja med all den kraft vi förmår väcka uppmärksamheten på är, att här föreligger ett förslag om ett diktatoriskt ingripande i den personliga friheten och den personliga omdömesförmå-

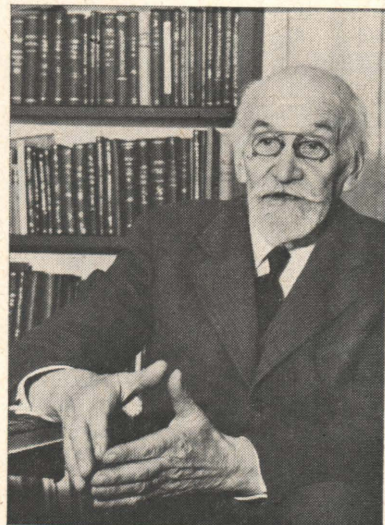
till låg. Herdarna på pampas, gau-chos, skulle inte kunna vara utan den. De anse själva, att de tack vare matedrycken kunna uthärda hårda kroppsliga ansträngningar, utan att tröttna. Den oerhört starka kött dieten i Argentina säges också motverkas av mate. Som morgondryck verkan den lätt avförande och klarar hjärnan. Så anser man härnere".

Yerba-Té finns att köpa i många speceriaffärer samt i hälsokostaffärer. Under senare år har många börjat använda denna dryck, men den behöver bli mycket mera känd. Detta skulle vara till förmån för folkhälsan.

Både friska och sjuka kan med stor fördel använda detta te. Det är en ren och god naturprodukt som naturen själv givit oss.

Hur tillredas man nu denna förträffliga dryck? Jo, det är mycket enkelt, enklare t. o. m. än att koka kaffe. En rågad tesked Yerba kokas upp med en tekopp vatten. Då bladen efter några minuter sjunkit till botten silas teet och det är färdigt. Man kan ock endast slå kokande vatten över bladen, men då bör de få stå och dra i 5—10 minuter. Kan sötas med socker, helst brunt råsocker. Drickes med eller utan grädde, efter behag.

Kyrkoherde emer. Viktor Vallberg 90 år

Käre läsare. Det är inte tryckfel; han fyller verkligen nittio år vår trogne och trägne medarbetare i SEKLET under de gångna åren. Händelsen äger rum den 23 aug.

Red. ber att så här lite mer offentligt för sin del få framföra sin vörnadsfulla gratulation och samtidigt på egna och många läsares vägnar tacka för det rikhaltiga och på många områden djuplodande stoff Du levererat till vår tidning. Vi hoppas Du än en tid måtte ha krafter över att åstadkomma nytt material. Att vi önskar Dig allt det mått av hälsa och vitalitet som Du kan få kan Du lita på.

Visst finns det smolk i bägaren; alla deltar väl inte lika helhjärtat i hyllningskören. Det vet Du ju så väl. Men, kanske tycker Du mest om dem som vågar ha en mening och ge uttryck för den. Vad vet jag?

Kyrkoherde Vallberg har medarbetat i SEKLET ända sedan dess start sommaren 1954. Troligen har inget nummer kommit där han inte medarbetat.

Red.

gan. Skall verkligen de tiotusentals, ja hundratusentals människor, som genom erfarenhet litat på homeopatisk behandling tvingas att i strömmar söka sig till utlandet för att erhålla sådan?

Ett mycket stort antal svenska medborgare köper själva homeopatisk medicin att ha till hands vid förkylningar och tillfälliga åkommor. Denna rättighet skall nu förbjudas, emedan några apotekare och läkare med grovt materialistiskt tänkande saknar insikt i de krafter, som den moderna vetenskapen allt klarare bevisat t. ex. vid De la Warr's institut i England. Här om kan man läsa i den sensationella boken Livsgåtan av Goos (Phartennon).

Ska i vårt land även legitimerade läkare tvingas att avstå från en be-

Forts. å sid. 5.

Är Gud nyttomoralist?

Är kristendomens normer vaga, oklara och icke allmängiltiga, frågor förf. av denna artikel.

Då nyttomoralens troskyldige förspråkare prof. Hedenius kritiserar de kristet inspirerade normerna och rent av betecknar deras samvetsömma tillämpare som **fördomsfulla**, så sker det med motiveringen att dessa normer är vaga, oklara, icke allmängiltiga, och att vi inte är eller kan vara medvetna om deras verkliga innebörd. Detta påstående upprepas sedan ett antal gånger, som om det därigenom skulle bli sannare. Till och med budet Du skall icke dräpa, eller mördra, är vagt och tvetydigt enl. samma sanningsvittne.

Det märkliga är emellertid att för dem som strävar efter att följa dessa normer emedan de starkt känner deras sociala nödvändighet, är de varken vaga eller oklara. Och att de **alltid** kan efterlevas visar de i handling.

Hur kan begreppet "mörda" vara oklart, är inte här avsikten att döda avgörande? Mot dem som tror så pekar hr Hedenius på det nu herostratiskt ryktbara tankeexperimentet "den ädle bödeln", vilken genom att avrätta ett antal kamrater räddade ett långt större antal. Därmed vill han visa att en handlings sedliga värde inte beror på huruvida den troget lyder höga normer utan vilken verkan den får i det långa loppet.

Det enda rationella skulle alltså vara att bortse från normerna och direkt söka nyttan, de medel som är de mest ändamålsenliga för de mål man strävar mot (ungefär denna formulering använde hr H. i radiodiskussionen med prof. Ofstad). **Men vilka mål?**

Därvid tycks prof. Hedenius okunnig om, att **normernas** huvudsyfte inte är att ge en fullständig katalog över tillåtna resp. förbjudna handlingar utan att i alla skiften inpränta nödvändigheten av god vilja, **altruistiska mål**. En sak så viktig, att praktiskt taget varken lagar eller normer längre behövs om viljan på detta sätt förädlats. Detta torde vara grundtanken i den kristna sinnelagsetiken.

ÄR DET MÖJLIGT...

Forts. från sid. 4

handlingsmetod, som är fri för deras kolleger i kulturländerna, ja, ända bort i Indien? Kommer detta medicinska diktaturslag att beslutas av Regering och Riksdag, så kan du gärna rita in ditt eget land på kartan med svart färg, ty i sådant fall kommer, därom kan du vara övertygad den ena diktaturbestämmelsen efter den andra att pressa in din personliga självbestämmelse i statliga tvångströjor.

Vad säger nu svenska folkets representanter i Regering och Riksdag? Ska vi låta oss behandlas såsom om vi vore sinnessjuka utan att kunna ta vara på oss själva?

Frihetsröster.

Men inte ett ord om den goda viljans betydelse från prof. Hedenius. Han snuddar inte heller vid det härmed sammanhängande problemet som uppstår genom människans otroliga förmåga att bedra sig själv: man kan tro sig arbeta för ett högt mål, medan man i verkligheten fullföljer helt andra, betydligt krassare, varvid det höga ideella målet omedvetet brukas som kamouflage eller eftertionalisering.

Det är typiskt för prof. H. att han ideligen talar om nytta men aningslöst eller lättsinnigt underlåter att skilja mellan egennytta och allmännytta, liksom han underlåter att utreda på vilka punkter dessa "nyttor" divergerar, blir oförenliga.

Avgörande för "nyttomoralens" användbarhet är givetvis 1) om man har mod att klargöra och stå fast vid, att det inte bara är jagets nytta man syftar till utan allas — men då har man redan bundit sig vid en altruistisk norm! Samt 2) om man kan enas om vad som är nytta, "största möjliga nytta för största möjliga antal".

Den materialistiska nyttomoralisten Hedenius tycks inte inse hur ofrånkomliga ovannämnda bägge betingelser är, t. o. m. för en fruktbringande diskussion i ämnet. Då nödvändigheten att definiera nyttan påpekas, svarar han: "Med hänsyn till tidningens begränsade utrymme kunde jag inte ta på mig denna enorma uppgift". Men nog kunde väl några linjer för dess lösning åtminstone ha antytts?

I ett radioföredrag nyligen preciserade hr Hedenius emellertid sin ståndpunkt genom att applådera välfärdsstaten, då den principiellt ger de materiella behoven företräde framför de andliga. Han tycks därvid glömma, dels att försummelser att effektivt värna folkmoralen, stödja forskningen och utvidga den högre undervisningen kan äventyra även de materiella behovens tillfredsställande; dels att denna "välfärdsdiktatur" mycket lätt urartar till den krassaste vällevnadsmoral och sybaritism, vilket i stor utsträckning redan skett — med de sorgligaste verkningar (ur egennyttans såväl som allmännyttans synpunkt).

Genom sådan förkunnelse — samt genom förtigande av nödvändigheten att tämja och besegra egennytan — kommer hans nyttsystem att teoretiskt bli hängande i luften och praktiskt övervägande skadligt: hans ideologi kommer att passa som handsken till handen för alla som inte har någon större lust att tänka på andras — allas bästa, antingen emedan det är för ansträngande eller tvingar dem att avstå från en hel del roligt.

Ännu mer förundrad över denna moral"filosofi" blir man då man samtidigt hör honom deklarerat sitt tvivel på det mänskliga förnufts

förmåga att i förväg veta något bestämt om en handlings totala verkningar. Han skiljer mellan "riktiga" handlingar, som — ofta av en slump — faktiskt får bra, nyttiga verkningar, och "berömliga" handlingar, som inspireras av syftet att uppnå goda verkningar men kanske inte alls får det.

Därmed har han faktiskt bevisat det normlösa nyttotänkandets praktiska otillförlitlighet för att inte säga omöjlighet, samt erkänt behovet av pålitligare riktningssvisare, d.v.s. auktoriteter.

Är det så otänkbart att ansvars-kännande, intuitiva genier kunnat nå fram itill principer på etikens gebit av samma epokbildande slag som en Kopernikus på astronomins? Prof. H. är ju inte den första filosof som levat på denna jord — det kanske skulle löna sig att praktiskt pröva en del av de övrigas teorier och anvisningar?

Slutligen är de exempel som prof. H. anför för att belysa budens och normernas otillförlitlighet, antingen otillbörligt tillrättalagda eller feltolkade.

H.: "Ett exempel på normkonflikt är mannen som i sin besvarade kärlek till en kvinna bara ser en utväg att inte begå äktenskapsbrott, nämligen att inbilla henne att han inte älskar henne... (Han måste alltså) antingen åsidosätta regeln att inte ljuga eller bryta mot budet att inte begå äktenskapsbrott... Han har då tydligen tillmätt förbudet mot lögn mindre vikt än förbudet mot äktenskapsbrott."

Hr H. vill öva oss i tvivel för att göra oss "moraliskt medvetna". Men moralisk medvetenhet innebär inte att kunna rada upp en mängd sofistiska invändningar mot samlevnadsnormerna, den innebär att känna till de **vanliga följderna av vanliga gärningar och ogärningar — och framför allt: att intensivt avsky de senare.**

Den som förtiger sin besvarade kärlek för en annan kvinna för att slippa bereda sin lagvigda maka sorg och skada, har inte gjort sig skyldig till ett brott mot sanningsskravet utan tvärtom — han vet nämligen, att om han bekände sin kärlek så skulle följden med all säkerhet bli fysiskt närmande, ett förhållande. Och det vet kanske även prof. H., att inget sidoäktenskapligt förhållande kan äga bestånd utan lögn, fiffel, systematiskt bedrägeri. Han "ljuger" alltså lite för att slippa bli en notorisk lögnare och bedragare.

Men ljuger han verkligen genom att förtiga sin kärlek? I så fall ljuger man också då man förtiger, förtränger sitt hat, sina aggressioner? Ändå bygger hela samhället, allt samarbete, på ett sådant förtigande. Det kan vara lika viktigt att förtiga sin åtrå, särskilt då man vet att ett svärmeri blir passion och övermäktig lidelse först då man ger efter för det, låter det påverka tal och handling.

Men då man påvisar de ofrånkomliga följderna av ett visst handlingssätt svarar hr H.: "Men allt

rinner ut i sanden, om man vid analysen av en sådan tankemodell ändrar dess förutsättningar, utan att ta hänsyn till att man då talar om ett annat fall."

Just det: mycket snart blir det då ett annat fall, prof. Hedenius! Att handla innebär just att förvandla ett fall till ett annat, innebär dynamik, förändring.

Detta är inte att ändra "förutsättningarna"; man borde verkligen kunna skilja förutsättningar från följder, prof. Hedenius!

Nu var det visserligen "den ädle bödeln" dessa ord gällde: hr H. tycktes vilja genomtrumfa ett förbud mot att tänka sig in i konsekvenserna av den ädle bödelns samarbete med nazistsadisterna.

Men den **moraliskt medvetne** förstår genast, att varje sådant samarbete kommer att belasta honom med en del av den skuld, som förut var enbart nazisternas. Vidare vet den moraliskt medvetne, att den moraliskt depraverade och desperate inte har större respekt för en överenskommelse än för ett blad toalettpapper.

För den moraliskt medvetne är det också klart, att under terroravtvingade löften och överenskommelser inte behöver hållas. Arthur Koestler skrev i sin bok "Menschenopfer unerhört!", att han blev benäddad och frisläppt av Franco på villkor att han lovade att inte skriva och angripa de fascistiska insurgenterna. "Och det löftet har jag hållit", förklarade K. inte utan stolthet. Jag vill minnas att någon i en liknande biblisk situation svarade: "Man måste lyda Gud mer än människor". Man lovar aldrig något till lögnens och våldets makter och övermakter, men om man gör det i ett svagt ögonblick är det bättre att bedra dem än att bedra Mänskligheten, Sanningen.

På liknande sätt förhåller det sig med de flesta fall som kan anföras till stöd för Hedenius tes att normerna inte är allmängiltiga: det skenbara brottet mot dem är nödvändigt för att förebygga ett oändligt mycket större och svårare. Det är i allmänhet så lätt att påvisa detta, att även prof. H. skulle kunna det om han försökte.

Miljonären som lovade kidnapparna att inte ge polisen spår på skurkarna sedan sonen återbördats mot en hög lösensumma, var han ärlig då han höll det löftet? Nej, för samtidigt bröt han varje lojal medborgares underförstådda men självklara löfte att hjälpa de rättsvärdande myndigheterna genom att inte hemlighålla viktiga fakta för polisen. Det är långt värre att ljuga för samhällets försvarare än för samhällets fiender.

Samarbete med Djävulen är med andra ord att avråda, principiellt som praktiskt. Då Kristus frestades på bergets topp kunde han ha gjort ett förbehåll: "Du ger mig makt över hela världen om jag faller ned och tillbeder dig. Men jag gör det blott för att sedan bruka makten till att göra gott, grunda Guds rike

Forts. å sid. 6.

AR GUD NYTTOMORALIST

Forts. från sid. 5.

på jorden!" — Men den moraliskt medvetne anar att detta bara är ett försök att lura sig själv. Den som kan knäfalla för djävulen kan också imitera honom, likna honom, och kommer till slut att förlora självaktningen och andras aktning, i varje fall att glömma de ursprungliga vackra målen.

Då pekar hr H. kanske på Augustus, terroristen som blev landsfader? Och som i stort sett misslyckades i sin strävan att hejda det romerska förfallet!

Och hur gick det för judarna i Warschawas ghetto? Ett långvarigt försök till samarbete med nazisterna (regelbundna kontingenter för Auschwitz) gjorde slutligen situationen så outhärdlig, att de inneslutna som en man föredrog upproret och döden. Nazisterna jämnade ghettot med marken, knappt en enda undkom. Samarbetet hade varit förgäves.

Här har vi den "ädle bödeln" i praktiken: en vägran att utlämna bröder till bödlarna hade inte kunnat göra de inneslutnas öde värre — men väl skönare, oförglömligare, förebildigare.

Normernas huvuduppgift är att måla det förebindliga handlandet så att vi inspireras var och en på sin plats att åtminstone göra så gott vi kan. Deras uppgift är att sprida god vilja.

Detta innebär inte att etisk kritik skulle vara överflödig. Människans böjelse att se sig själv i förskönanade belysning kan få de ödesdigra följderna: hon kan intala sig att det hon gör av hat och sårad fåfänga är framsprunget ur renaste moraliska nit. Man behöver bara peka på jesuitismen, inkquisitionen, Calvins kätarbål och förföljelser mot olikänkande. För dessa fanatiker var det en ädel handling att bekämpa och likvidera "Guds fiender". I dag heter det på de marxistiska nyttomoralisternas språk: "folkets och socialismens fiender".

Hedenius tycks glömma, att Machiavelli, Hitler och Stalin liksom alla tiders ideellt maskerade maktsträvar alltid motiverat sina gärningar nyttomoraliskt.

Men naturligtvis är Gud också nyttomoralist — fast av annat slag. Om Gud = God måste han vilja människornas bästa, det som verkligen är nyttigt för dem. Precis som utilisten, om han är altruist! Det finns bara en altruism; den som vill allas sanna bästa, och om den härletts ur religiösa eller ateistiska grundtankar spelar härvid underordnad roll.

Normer som inte verkar gagnande, livsfrämjande, kan alltså inte vara "av Gud".

Religiöst inspirerade normer som faktiskt gagnar Livet, kan alltså inte förnekas av den ateistiske nyttomoralisten, om han verkligen vill "största möjliga lycka åt största möjliga antal".

Det är med andra ord fråga om i hög grad uppkonstruerade mötsättningar.

APPELL FÖR PRINSNÄSSKOLAN

Forts. från sid. 1.

arbete men som lön därför ger allt mindre skördar".

Men dessa skördar bli dessutom kvalitetsmässigt sett allt mera odugliga till föda för människor och djur. Konstgödnings och en felaktig mekanisk bearbetning för till spårämnes- och vitalämnesutarmning av växten. Det är undermålig säd och potatis som vi äter, det är undermåliga i sin harmoniska sam-

Detta har tyvärr trollats bort i stridens hetta.

Så har t. ex. kristna auktoritetens böjelse att så intressera sig för individens "eviga väl" att de glömmar hans "timliga", fört med sig att bägge dessa "väl" kommit att betraktas som motsatta, ibland oförenliga. Detta är en av huvudorsakerna till att allt flera de senaste århundradena ställt sig skeptiska till den kristna förkunnelsen och även etiken: den absurda tillämpningen har kommit otaliga att glömma den rena källan.

En annan orsak är att den kristna etikens förkunnare ofta motiverat dess krav, inte med deras nödvändighet för människorasens väl utan med deras egenskap att vara uppenbarade, härröra från Gud, den högsta auktoriteten. Därav kritikernas benämning: "auktoritetsmoral".

Men naturligtvis är såväl "tio Guds bud" som Jesu Bergspredikan ytterst inspirerade av omsorg om människornas bästa i detta livet. Utan huvudbuden i Mose lag kan väl inget samhälle äga bestånd och utvecklas i rätt riktning. Och Jesu kärleksevangeliem framstår som en ofrånkomlig följsats av många århundradens iakttagelser: den antika våldskulten och bristen på medkänsla gav upphov till oerhörda lidanden för folk och individer, ja till kulturens och samhällets förfall.

Hedenius frågar i sin artikel av den 21.1.61: "Finns det någon norm som är ofrånkomlig och som kunde vägleda oss i våra regelbrott?" Han spelar härvid okunnig om de ord, som kan sägas vara antitesen till allt det som för tvåtusen år sen kom Pax Romana att svikta, att ruttna inifrån: "Allt vad ni vill att andra ska göra er, det bör ni också göra dem".

Naturligtvis är det mycket lätt att konstruera exempel där denna regel "omöjligt" kan tillämpas; särskilt omöjligt då viljan därtill saknas. Men budets syfte är inte låsa fast oss i ordens tvångströjor utan att grundlägga en altruistisk inställning, en god vilja.

Är professor H. medveten om i vilken grad hans egen moralnihilistiska förkunnelse är en produkt av god vilja resp. av smidig anpassning efter en nutida bred och slapp opinions åstundan att slippa ifrån samlevnadsnormer, som blivit alltför krävande för dem som med "nytt" huvudsakligen menar egen nytta och med självförverkligande självhävdelse, resp. hämningslöst utlevande?

T. Strömner

mansättning rubbade grönsaker som kommer på vårt bord. Men till detta kommer dessutom en alltmera tilltagande förgiftning av alla dessa produkter genom den kemiska bekämpningen av s. k. "skadedjur" genom besprutning, bepudring och betning med ohyggligt farliga gifter, vars verkan endast i undantagsfall är uppenbar genast, men som tillförs vår och djurens kroppar i ständiga små doser och som sedan där utför sitt långsamt men säkert underminerande arbete vilket resulterar i underliga förhärjande sjukdomar och förtidig död. Vi kan utan överdrift säga: **I dag är all vår föda förgiftad.** Det är därför i dag meningslöst att orda om vilket som är nyttigast att vara köttätare eller vegetarian, vi drabbas alla utan undantag av förgiftning och undernäring mitt i vårt välbefinnande och överflöd.

Mot denna hotande katastrof hjälper inga halvmesyrer. Det hjälper ej att konstruera vacciner och serum, det hjälper ej att sköta sin egen privata lilla hälsa och strunta i andras. Här hjälper endast ett: att börja med jorden. Att skapa en sund jord på nytt. Att skapa en ny aktning för jorden som ett levande väsen. Att för alltid lämna konstgödsel och kemisk skadedjursbekämpning och istället åter göra jorden frisk varigenom växten blir frisk och skyddar sig själv mot alla angrepp. Skadedjuret, liksom bakterier och virus är endast Livets polis- och sanitetsgrupper som har till uppgift att undanröja det livsodugliga, det som ej längre tjänar naturens ändamål.

Detta är möjligt. Det biodynamiska jordbruket har visat att så kan ske. Men den biodynamiska jordbruksmetoden skiljer sig till alla sina delar från det s. k. moderna jordbruket och kräver en grundlig utbildning. Möjlighet att få sådana livsviktiga kunskaper har hittills varit mycket begränsade. Därför har den kände biodynamikern Jerker Engborg beslutat skapa en biodynamisk skola. Stödd på en handfull framtidstroende och entusiastiska medhjälpare har han satt sin stora plan i verket. I Småland, nära Bodafors ligger gården Prinsnäs. Den visade sig mycket lämplig för sitt ändamål. Men var och hur skaffa pengar? Ett uppdrag i Tidskrift för Hälsa gav ett så positivt gensvar landet över att Jerker Engborg vågade försöket. Stödföreningen för Prinsnässkolan bildades och till denna har strömmat in bidrag från hela landet, ja även från grannländerna. Hittills har 12.000 kr inbetalats och därtill har fru Ebba Waerland skänkt 20.000 kr. Men vi behöver 100.000 kr. Hjälpa oss alla ni som förstår att här gäller det det allra viktigaste i allt arbete för en bättre mänsklighet: att skapa en frisk jord — förutsättningen för friska människor. Vi är tacksamma för varje bidrag, stort som litet. Här doneras miljoner varje år till medicinsk och teknisk forskning. Var finns donatorerna till Prinsnässkolan — institutionen som verkligen står i Livets

"Salig" och "ve"

Den som vill läsa Luk. 6: 20—26 skall möta ord så mäktiga och underbara, att man märker att därbakom ligger en stämning ur evigheten. Det ligger makt bakom de båda orden "salig" och "ve".

Ingen människa kan väl till sig själv säga ordet "salig" utan att det är en annan som säger det till henne! Ingen kan väl säga detta ord till någon annan med mindre än att någon annan har givit henne förmågan att säga det!

På samma sätt: Har en människa rätt att säga "ve" till någon utan att det är en annan som säger det genom henne? Nej; säger hon det utan gudomlig fullmakt, så träffas hon själv svårast av detta "ve". Men vi skola här anförda ett fall, då en person hade gudomlig fullmakt.

Då protestantismen på 1500-talet vann insteg i Skottland, mördade katolikerna många protestanter, bland dessa den ädle greven Muray. När Skottlands väldige apostel John Knox, som till slut blev bränd på bål, besteg predikstolen strax efter detta mord, fann han på predikstolen en lapp, på vilken det stod skrivet: "Lägg på minnet döden av den man, som Ni har betraktat som en andra gud!"

Knox började sin predikan sålunda: "Det finns en närvarande här, som gläder sig åt detta förskräckliga mord, över vilket alla redliga människor sörja. Men jag säger honom, att han vem han än må vara, icke skall bli ostraffad utan han skall dö i främmande land utan någon vän som tröst och stöd."

Den person det gällde var statssekreteraren Thomas Maitland. Denne omtalade vid hemkomsten saken för sin syster och hånade Knox förutsägelse; men systemen började gråta och sade: "Ännu har aldrig någon av Knox förutsägelser slagit fel." Denne Maitland blev framdeles landsförvisad och dog ensam och övergiven i ett landsvägsdike mellan Neapel och Rom.

Vilken fruktansvärd framtid kommer ej att möta många av nutidens stormän och folkledare både i tiden och evigheten! Man skulle icke vilja fälla över dem den dom som de fällt över sig själva genom sina gärningar, som följa dem efter.

tjänst. Tänk på att det hjälper oss inte att pyssla med vår egen hälsa, om vi ej ger jorden hälsa. Tänk på Prinsnässkolan. Postgiro 57 64 60 Stödföreningen för Prinsnässkolan, Riksdalervägen 4, Skälby.

Olof Alexandersson

Den som vill försvara det osanna har all anledning att uppträda försiktigt och att bekänna sig till ett artigt uppträdande. Den som har rätten på sin sida måste uppträda avgjord och fast. Ett artigt rättsmedvetande är en absurditet.

Goethe.

Reformboden kommer till Er!

Naturens egna skönhetsmedel

Här några råd från ARYA LAYA:

OLJOR FÖR HUDVÅRD

Den biologiska kroppsvården börjar med massage över hela kroppen med hudoljor, vilket stärker kroppen, aktiverar hudandningen och har en enastående upplivande verkan på hela den så viktiga hudfunktionen. Dagligen genomförd kommer Ni redan efter några dagar att märka en betydande stegring i Edert välbefinnande. För en mild uppfrysning av hudfunktionen användes Hudfunktionsolja, pr fl. 7: 85.

Speciellt framställd för den kvinnliga kroppsvården är Blomsterolja, pr fl. 8: 95. Man kan välja mellan lavendel, ros, orkidé, citron och tallbarr.

SKÖNHETSVÅRDEN

med ARYA LAYA är uppbyggd på de renaste naturstoffer och örter. Den blev snart känd genom blott några få preparat, vilka trots sin begränsning till antalet gav enastående resultat. Använda tillsammans komplettera de varandra på ett mycket lyckat sätt och ge en verkligt allomfattande skönhetsvård. Framförallt Dagcrème (matt), pr tub 3: 15 och Natterème (fet), pr tub 3: 35 — båda tillsatta med honung och hammamelis, den halvfeta Goldcrème, pr tub 3: 35 samt den undergörande Nährcrème, pr brk 10: 30. För rengöring av huden Hammamelis-ansiktsvatten, pr fl. 9: 90 eller den milda Hammamelis — Ansiktsmjolk, pr fl. 7: 10.

Tvål av vegetabiliska oljor.

Dessa innehåller rena oljor från utvalda örter, är särskild mild och omtyckt av alla — även av dem med den ömtåliga huden. Den är dessutom starkt överfettad och verkar därigenom alldeles särskilt bevarande på huden. En hel skala naturfriska dofter bjuder till individuellt val efter Eder personliga smak. Underbart väldoftande är Rosentvål, pr st. 2: 70 — mild och ren är doften av Gurksafttvål, pr st. 2: 50. För särskilt högt ställda anspråk finns Lavendeltvål, pr st. 3: 15. Till sist den ovanligt milda och för huden skonsamma Ansiktscrémetvålen (Crémetvål), pr st. 3: 35.

För tandvård.

I ARYA LAYA tandcrème ingår beståndsdelar, som genom sin sammansättning verksamt understödjer den biologiska självreningsprocessen av tänder och munhåla — och således icke bara genom kemiska ämnen "polerar". Något alldeles särskilt är Osmodont med äkta havssalt. Pr tub 3: 50. För den mer konservativa Laydont; den skummande pepparmyntscrémen. Pr tub 2: 45.

Hårvården.

Även den är ju en viktig del i modern kroppsvård. ARYA LAYA har alltid ägnat den en särskild uppmärksamhet. Brännässelhårvatten har genom vunnna framgångar ideligen besannat sina enastående verkningar. Det är ett

biologiskt härtenicum som framställs genom en specialmetod av friska örtextrakt och rena naturliga tillsatsämnen. Pr fl. 13: 55. För champonering Brännässelcrème-champon, förkortat Hårchampo. Pr tub 3: 80. Den är en alkaliefri champoneringscrème.

Barnavård

Alltsedan ARYA LAYA preparatens tillkomst har dessa föredragits av förutseende mödrar. Barnolja förebygger på ett verkligt sätt sårnader i huden genom sitt innehåll av kammomilleextrakt och vetegroddolja. Pr fl. 8: 95. Den mycket milda och överfettade Barnvålen är uppbyggd efter samma principer — av friska örtextrakt och rena, naturliga växtoljor, även denna med kammomilleextrakt. Pr st. 3: 35.

BIOLOGISKA MEDEL

Pommlers tillverkning sker av friska örter, torkade utan upphettning. Firman är ensam om sin tillverkningsmetod varigenom samtliga värdefulla ämnen ingår i dragéerna och även bevaras. Samtliga verksamma ämnen i örten utnyttjas, inte bara de vattenlösliga. Även beska örter bli angenäma att ta in och örtens värdefulla beståndsdelar bevaras.

Rättikdragéer

Framställs av svarträttikan. 4: 75

Bönskaldragéer

Framställda av bönskal. Ingen sockerdragning förekommer. Bönskal innehåller phasol, phascolin, arginin m. fl. 4: 75

Brännässeldragéer

4: 75

Björkbladsdragéer

Tillverkas av färsk, vågröna björkblad. 4: 75

Hagtornsdragéer

4: 75

Akerfräkendragéer

4: 75

Jästdragéer med lecithin.

4: 75

Linella:

Sköter magen på ett behagligt sätt, men är ej vanebildande. Linella är resultatet av årslånga forskningar och är ett naturmedel 3: 65

VETEGRODDOLJA

Vetegroddoljan har på få år blivit välkänd, huvudsakligen på grund av dess rikedom på E-vitamin. Vi känner inte till något naturligt näringsmedel som i E-vitaminhalt ens kommer i närheten av denna olja.

Det lär behövas mängder vete för att få blott en enda liter av denna dyrbara olja. Därav kan man förstå vilken koncentration av verksamma beståndsdelar som finns i vetegroddoljan.

En matsked vetegroddolja dagligen är i regel den lämpligaste mängden att ta in. Man bör intaga oljan som den är eller också som salladsås eller blandad med grönsaker.

Dr Ritter's Vetegroddolja

Flaska om 100 ccm 11: 45
Flaska om 250 ccm 24: 50
(vetegrodd-oljekapslar) av ren naturbevarad, från kärnfärskt vete kallpressad vetegroddolja.
Ask om 100 st. 9: 90

VITLÖKSKAPSLAR

25 stycken 1: 85
50 " 3: 40
100 " 6: 25
200 " 11: 45

AKTA VITLÖKSDROPPAR

är beteckningen på naturrena vitlöksdroppar framställda av äkta vitlökssaft. Absolut luktfria!

Stor flaska 5: 25

Priser & hälsolera.

LUVOS HALSOLERA är ett enkelt, naturligt och värdefullt hjälpmedel från folkmedicinen.

Luvos Heilerde 2 för yttre bruk. Originalpkt. om 1000 gr. 5: 75

Luvos Heilerde 1 för inre bruk.
Litet paket 220 gr 3: 40
Originalpaket 500 gr. 4: 75
" 1000 gr. 7: 30

Luvos Heilerde Ultra för inre bruk, speciellt finfördelat. Särskilt lämplig för dem som ha känslig mage och tarm.
Litet paket 160 gr. 4: 75
Originalpaket 400 gr. 7: 30

PRISER A POLLEN

Pollentabletter
Burk om 100 st. 9: 10
" " 250 st. 19: 80
" " 500 st. 38: 55
" " 1000 st. 72: 95

Pollentabletter
rör om 30 st. 3: 10

Pollisan med gelée royale
Burk & 8: 35

Barnpollisantabletter
40 st. 2: 35

Cernident benmjölstablett med pollen och ad-vitamin
75 st. 5: 45

Pollen särsalva 3: 05

GINSENG ASIAT

Ginseng asiat är 100 % ren malen asiatisk ginsengrot utan blandningar. 13: —

ÖRTAGUBBEN

har avlockat läkeörter deras hemliga krafter. Han vill lära oss använda dem för vår hälsas bästa. Kr. 4: —

YOGHURT

Yoghurten har sedan länge betraktats som ett första klassens hälsolivsmedel. I Bulgarien och Turkiet, där yoghurt ofta är daglig kost finns fler människor än i andra länder som blir riktigt gamla och ändå är ovanligt friska. I sina undersökningar har den svenske forskaren Åke Grönvall kommit till det resultatet: Yoghurtbakterierna förstör sjukdomsalstrande virus och bakterier i blodet och återställer sjukt blod i full vigör. Laborator Grönvall har framställt yoghurt i tablettform vilken nu kommit i handeln under benämningen Bulgurt.

Vi saluföra:

Bulgurt (50 tabl. pr förp) 5: 90
" (200 tabl. pr förp) 19: 55

Jo-Ko yoghurt 20 gr fl 4: 15
" " 50 " " 7: 85
" " 100 " " 12: 50

Yoghurt Express 200 gr. pkt 4: 95
" " 350 " " 8: 15

Bulgaran — Yoghurtferment

Påse om 100 gr. 5: 20
Yerba-Mate té pr pkt3: 35
Ett hälsoté av rang.

Skriv till

ÖRTAGUBBEN

Box 634

STOCKHOLM 1

Postgiro 5 83 44

Varor som ej upptagits här anskaffa vi gärna i den mån det går. Order å 25 kronor sändes fraktfritt i en del fall. Glöm inte att frakten vid små best. kan bli förhållandevis dyr; vid sändning av varor i glas måste vi skicka som "bräckligt" varvid portot blir 50 % högre. Denna skillnad uttages av kunden.

Genom att gynna oss har Ni hälsokostaffären & närmaste postanstalt.

Från ÖRTAGUBBEN

Box 634, Stockholm 1

rekvireras här förprickade artiklar att sändas mot postförskott.

Namn

Adress

Postadress

Författaren

Viktor Vallberg

har en betydande produktion bakom sig. Över 50-talet böcker har utkommit varav de flesta numera äro oåtkomliga och många i det närmaste slut. En stor del har utgivits å vårt förlag. Bland dem som finns kvar nämna vi här några. Urvalet visar hans mångsidiga begåvning.

Gamla och nya vägar till

MÄNNISKOKUNSKAP

Del 1 hft. 8: 50, inb. 11: 50

Del 2 hft. 8: 50, inb. 11: 50

I detta stora verk om människan som omfattar över 800 sid. ger förf. "ett helt universitet av vetande" skrev kyrkoh. Granberg. En annan skribent: "Vad som gör denna bok så rik är, att en livets lärjunge talar däri." — "Som den sanna forskare förf. är aktar han sig för vittgående slutstaser och ställer en sund gräns mot vidskepligheten, fantastieriet, kvacksalveriet och den sensationella dumma nyfikenheten..."

KRISTENDOMENS FORNTID — NUTID — FRAMTID. Hft. 7: 50

"Vallbergs säregna författarskap är värt att bli känt"

Biskop Torsten Bohlin

KAN MÄNNISKOSLÄKTET FORTLEVA? Hft. 2: 50

KAN MÄNNISKAN ÄGA FÖRUTTILLVARO? Hft. 3: —

FRENOLOGIS KPSYKOLOGI Hft. 3: —

MATERIALISMENS ÖVERVINNANDE Hft. 1: 50

DEN ETERISKA STRÄLNINGEN Hft. 3: —

MYSTIK OCH REALISM Hft. 2: —

INTELLIGENSMÄTNINGAR OCH TIDSPEJLINGAR Hft. 4: 50

Dessa tre sist nämnda utgör tillsammans med några kapitel i **Människokunskap** en en ganska god orientering i mysteriet pendel och slagruta.

Tandrötan Hft. 1: —

En redogörelse för V:s uppfattning om dess uppkomst och utbredning.

Lappmarkens själ Hft. 4: 50

Här möter oss vandrarpjästens upplevelser, minnen och stämningar, i helg och söcken bland folket "vid vägarnas slut i vardandets land" under sekelskiftets första år. Rikt bildmaterial. Snart slut.

V. har medverkat i **SEKLET** sedan dess början, alltid några artiklar finns i varje nr. Alla nr finns ännu kvar. Kr. 10: 50 är priset för samtliga årg. 1954—1960.

På sin 88-årsdag kunde han överlämna den färdiga översättningen å Günther Schwabs "**Djävulsdansen**". Ett jättearbete var utfört av en man i den åldern. Arbetet låg honom varmt om hjärtat och var angeläget vid gränsen till människosläktets ödestimma.

Sista tillfället

Vi ha endast ett fåtal ex. kvar av följande böcker. Den som vill ha ett ex. innan det är försent må rekvirera i dag.

Poul Thorsen:

HYPNOSEN I MÄNSKLIGHETENS TJÄNST. En allsidig framställning om hypnosens användbarhet och möjligheter. Ett stort bildmaterial. 10: 50.

G. Gustafsson:

EUROPAS FRAMTID ENLIGT NOSTRADAMUS. 15: 75.

Lindgren: GRÖNA KOKBOKEN.

4: —.

George Lindsay Johnson

DET STORA PROBLEMET.

Bevismaterial kring ett liv efter detta i kritisk belysning.

Genom en vetenskaplig, skarp-sinnig och kritisk granskning av ett överväldigande parapsykiskt material lämnar förf. starka bevis för livets kontinuitet.

12: 50, inb. 16: —

Haraldur Nielsson

f. professor i teologi vid Islands universitet,

KYRKAN OCH DEN PSYKISKA FORSKNINGEN.

Förf. ger en intressant framställning om hur det berömda mediet Indridi Indridasson utvecklades från "bordet" till de högsta former av fenomen.

4: 50, inb. 8: 50

NYA BÖCKER

LIVET OCH MÄNNISKAN

av dr John Björkhem

Utgående från det stora behov av själavård och personlig hjälp, som finns i vår tid, behandlar han en lång rad konkreta problem och livsfrågor, som få människor undgår att möta själva eller i sin omgivning.

Boken, som här föreligger i sin 7: de omarbetade upplaga, hör absolut till det nödvändiga "husapoteket", för själens hälsa. Den är lika angelägen för själsläkaren som för patienten. Det är inte en bok som man släpper om man "sträckläser" den, utan man går tillbaka till den för att läsa kapitel för kapitel, för att begrunda de aspekter som ges på livets olika förhållanden.

En bok om själavård. —

En bok för alla. 12: 50

DET EVIGA NUET

av fil. lic. Alfred Svanqvist.

"Ett parapsykologiskt drama av väldig kraft".

SÄLLSAMMA PSYKISKA FENOMEN, väl bestyrkta av omdömesgilla observatörer och forskare, bekräftar tillvaron av ett existensplan bortom våra invanda föreställningar om tid och rum. Man får en vidgad syn på den andliga verkligheten och ett värdefullt bidrag till vår kunskap om livet efter detta. Människans förmåga att under vissa betingelser skåda framåt och bakåt i tiden — "prekognition" och "rekognition" — samt att tillfälligt lämna kroppen vid "ekskursioner" och "transportation" framlägges bl. a. som bevismaterial för existensen av en övervärld och de krafter som verkar i den, vilka stundom slår över till oss.

8: 75.

"SKILSMÄSSOPROBLEMET"

Vad denna bok behandlar angår var och en. Det är inget mindre än familjelivets vara eller icke vara det gäller. Ty alla äktenskap berörs av de nya lagstiftningarna i en omfattning man knappast drömt om. Boken är icke bara ett typiskt debattinlägg utan en brandfackla, som kommer att få läsaren att vakna och gnugga sig i ögonen. Vill Ni ha ett exemplar av första upplagan — skicka då in Er beställning omedelbart.

9: 50.

DJÄVULSDANSEN

en stark nutidsroman

Aldrig förr har mänskligheten varit så hårt pressad av en mängd livsviktiga frågor som i vår tid.

I Günther Schwabs roman "**Djävulsdansen**" diskuteras dessa frågor av fyra moderna unga människor: den amerikanske journalisten Bob Harding, den tyske teknikern Alfred Groot, den svenske författaren Sten Stolpe och den unga franska läkaren Rolanda. Då de ej kan enas om svaret och då de ej heller kan finna vägen till Gud beslutar de att intervjua djävulen. De finner honom i 82:a våningen i en skyskrapa som en modern direktör — världens herre. Fullt medveten om sin oangripbara makt låter djävulen avdelningscheferna i sitt förintelseministerium marschera fram och i ord, bild och ton berätta vad de uträttat under de senaste 5, 100 eller 1000 åren för att förintam mänskligheten. För den sökande och för den som ännu kan tro, kommer denna Günther Schwabs' roman att betyda en glimt av ljus i vår tids andliga dimbildning — en klar vägvisare i den hektiska förvirring och den krampartade självhärligheten — den är på samma gång en stoppsignal och ett löfte.

Boken är nu utgiven även i Polen. Förut fanns den på tyska och holländska. Även i Finland översätter man en utgåva.

Hft. 26: 50. Inb. 31: 50.

LITTERATURFÖRLAGET

Box 634 - STOCKHOLM